

Onder de wapenen houden van ingelijfd bij de milittie te land der lichtung 1902.

(171. 5.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 13 Juni 1903.)

§ 1. De vertraging, welke de inzending van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag omtrent het wetsontwerp tot het onder de wapenen houden van ingelijfd bij de milittie te land van de lichteningen 1900 en 1901 heeft onderhouden, is inderdaad, zooals reeds werd vermoed, grootendeels te wijten aan de ongesteldheid van den eerst-ondergeteekende. Vermits echter dit stuk thans de Kamer heeft bereikt, schijnt verdere bespreking van dat wetsontwerp hier overbodig, te meer, nu aangaande de interpretatie van art. 110 der Militiewet 1901 geen nieuwe gezichtspunten zijn geopend.

De Regeering meent zich voorts op dit oogenblik niet te moeten begeven in de beantwoording der vraag, of verdere behandeling van de onderwerpelijke wetsontwerpen gewenscht is te achten. Met de indiening der ontwerpen heeft zij aan het voorschrift van het tweede lid van evengenoemd wetsartikel voldaan.

Aan de Kamer is de beslissing of en tot hoeverre zij de behandeling van beide of van een der ontwerpen wenscht voort te zetten. Zelfs wat het eerst ingediende wetsontwerp betreft, mocht door voorbarige intrekking op de vrije beslissing van de Kamer ten deze geen inbreuk worden gemaakt. Bovendien zou staking voor de Regeering dezelfde beteekenis hebben als aanneming van het ontwerp, namelijk goedkeuring van haar beleid.

§ 2. Na de mislukking van de tweede staking kon niet zoo op eens tot herstel van den normalen toestand worden overgegaan. Eerst diende bij werkgever en werknemer het onderling vertrouwen in voldoende mate te zijn weergekeerd. Geleidelijke inkrimping der voorzorgsmaatregelen was vereischte. Nauw verband hiermede hield de sterkte van de benoedigde troepen.

Na het vertrek van de lichteningen 1900 en 1901 bleef een langer houden van de geheele lichtung 1902 noodig, ten einde op alle verrassingen te zijn voorbereid. Evenwel thans acht ook de Regeering het herstel van den gewonen gang van zaken voldoende verzekerd om ook de eerste ploeg van het blijvend gedeelte van laatstgenoemde lichtung naar huis te kunnen laten gaan. Daartoe zijn bereids na verkregen Koninklijke machtiging de vereischte bevelen uitgevaardigd. Niettemin zal de toestand van Amsterdam met zijne vele woelige elementen en zijn telkens herhaalde werkstakingen blijvende voorziening eischen. Meer troepen dienen daar steeds ter beschikking te zijn. Doch niet alleen met betrekking tot Amsterdam, ook in andere opzichten is de Regeering tot de overtuiging gekomen, dat verhooging van het vastgestelde maximum van het blijvend gedeelte noodig is. Een daartoe strekkend wetsvoorstel zal de Kamer weldra bereiken.

Ongetwijfeld zijn door het oproepen der lichteningen, ook van die van 1902, nadeelen geleden. Waarvan nood bleek, heeft de Regeering, aan de hand van art. 113 der Militiewet 1901, gedaan, wat haar te doen viel. Thans nog een onderzoek in te stellen naar den omvang van dien nood, belooft geen praktische resultaten.

Dat ook de onderwijzers hun deel hebben gehad in de geleden schade, valt niet te ontkennen. Zij deelen in dit lot met vele andere categorieën van dienstplichtigen. Te betreuren zijn ook daarom de omstandigheden, welke de buitengewone maatregelen noodzakelijk maakten.

§ 3. Op 1 Februari ll. waren bij de onbereden korpsen van de lichtung 1902 onder de wapenen:

bij het Regiment Grenadiers en Jagers	333 man,
„ „ 1ste Regiment Infanterie	295 „
„ „ 2de „ „	383 „
„ „ 3de „ „	299 „
„ „ 4de „ „	326 „
„ „ 5de „ „	278 „
„ „ 6de „ „	316 „
„ „ 7de „ „	302 „
„ „ 8ste „ „	296 „
„ „ Korps Pontonniers	46 „
„ „ 1ste Regiment Vesting-Artillerie	146 „
„ „ 2de „ „	160 „
„ „ 3de „ „	163 „
„ „ 4de „ „	157 „
„ „ Korps Pantserfort-Artillerie	73 „
„ „ „ Torpedisten	32 „
„ „ „ Genietroepen	119 „
„ de 1ste Compagnie Hospitaalsoldaten	16 „
„ „ 2de „ „	17 „
„ „ 3de „ „	17 „

Bij genoemde korpsen is de tweede ploeg van het blijvend gedeelte der lichtung 1902 in werkelijken dienst geroepen bij de infanterie en de genietroepen op 5 Februari ll., bij de overige korpsen tegen 19 Februari d. a. v.

Van de lichtung van 1902 zijn bij de onbereden korpsen onder de wapenen geweest: de eerste ploeg van 1 December 1902, de tweede ploeg van 6 en 19 Februari. De miliciens van de eerste ploeg vertrekken met groot verlof op 13 dezer; die van de tweede ploeg worden nog in werkelijken dienst gehouden.

Hoevelen van de lichtung 1902, die bij de onbereden korpsen bij loting waren aangewezen voor het blijvende gedeelte, gebruik hebben gemaakt van hun recht van nummervwisseling, is op het oogenblik bij het Departement van Oorlog niet bekend.

Op 1 December 1902 waren van de lichtung 1902 als eerste ploeg van het blijvend gedeelte onder de wapenen de manschappen, die, bijkens de hiervoren opgegeven aantallen, op 1 Februari ll. in werkelijken dienst waren.

In Maart ll. waren van de lichtung 1902 bij de onbereden korpsen als blijvend gedeelte onder de wapenen, in rond getal 7200 miliciens.

De ter volledige oefening bestemde lotelingen der lichtung van 1903 zijn overeenkomstig art. 96 van de Militiewet 1901 afgeleverd in Maart ll. Na de aflevering zijn zij met verlof tot nadere oproeping huiswaarts gezonden. Einde Maart konden die behoorende tot de korpsen der onbereden artillerie onder de wapenen komen; die der infanterie en van de genietroepen zijn echter eerst half Mei in werkelijken dienst gesteld, nadat te voren de miliciens van de lichteningen 1900 en 1901 achtereenlopend in het genot van groot-verlof waren hersteld. Bedoelde lotelingen der lichtung van 1903 werden met tijdelijk verlof gezonden, omdat op den tijd hunner aflevering de geregelde gang van hun onderricht onoverkomelijk bezwaar opleverde, en voorts wegens gebrek aan kazerneeringsruimte.

Voor laatstgenoemde dienstplichtigen wordt krachtens de bepaling van de tweede zinsnede van art. 96 der Militiewet 1901 de eerste-oefeningstijd geacht te zijn ingegaan op 15 Maart ll. Aangezien dientengevolge voor de infanterie en de genietroepen de eerste oefeningstijd in dit geval te zeer zou worden verkort, is wettelijke voorziening ten deze in overweging.

Het is thans nog niet mogelijk omtrent de kosten, verbonden aan de toepassing van art. 110 der Militiewet 1901 ten opzichte van de miliciens der onbereden korpsen van de lichteningen 1900, 1901 en 1902, voldoende inlichting te geven.

§ 4. Dat de uitgaven, door de miliciens van de lichteningen 1900, 1901 en 1902 gedaan met doel om door nummerruiling vrij te komen van de verplichting van dienstvervulling voor

het blijvend gedeelte, nutteloos zouden zijn geweest, kan de eerst-ondergeteekende niet toegeven. Immers de miliciens van beide eerstgenoemde lichteningen hebben de volle waarde genoten voor de geldelijke opoffering welke zij zich hebben getreest. Alleen voor de miliciens van de lichting 1902 is de uitgave ten deele vruchteloos geweest. Dit is toe te schrijven hieraan, dat voor die miliciens de verplichting tot verblijf onder de wapenen krachtens art. 109 der Militiewet 1901 samenviel met die tot vervulling van werkelijken dienst krachtens art. 110. Nu is wel toegelaten ruiling, d. i. afkoop van eerstbedoelde dienstprestatie, van de tweede evenwel, en zulks terecht, niet. Deze omstandigheid, gepaard aan het meestal onverwachte van de oproeping krachtens art. 110 der wet, maakt het hoogst moeilijk, zoo niet onmogelijk, om in den vervolge bij toepassing van dit wetsartikel, het lijden van geldelijk nadeel steeds te voorkomen.

Door enkele leden werd uiting gegeven aan de klacht, dat de vergoedingen ingevolge art. 113 der Militiewet 1901 op onregelmatige wijze zouden worden verstrekt. Waarin het onregelmatige zou gelegen zijn, wordt niet nader aangeduid, zoodat de eerst-ondergeteekende hier in hoofdzaak meent te kunnen volstaan met eene verwijzing naar hetgeen aangaande dit onderwerp werd gezegd op bladz. 5 der Memorie van Beantwoording betrekkelijk het overeenkomstig wetsontwerp nopens de lichteningen 1900 en 1901 (Zitting 1902—1903, Gedrukte Stukken 141 n°. 5).

Nog dagelijks komen aanvragen in om vergoeding ter zake van verblijf onder de wapenen van miliciens der lichteningen 1900 en 1901. Deze aanvragen worden behandeld geheel op den voet alsof zij tijdig waren ingekomen; blijken de aanspraken gegrond, dan volgt de toekenning van vergoeding voor den geheelen tijd gedurende welken zij onder de wapenen zijn geweest. Wordt geen aanvraag ingediend, doch blijkt langs anderen weg, dat vergoeding gewenscht is, dan wordt nooit verzuimd in overweging te geven, alsnog een request in te dienen. In deze nog verder te gaan, schijnt niet wel doenlijk. De grenzen door de wet gesteld, dienen te worden geëerbiedigd, allereerst door de Regeering zelve.

Bij de Regeering zijn tot dusverre geene klachten ingekomen van onderwijzers, miliciens der lichteningen 1900, 1901 en 1902, over de niet-uitbetaling van hunne jaarwedde over den tijd,

dien zij krachtens art. 110 der Militiewet 1901 onder de wapenen zijn geweest of nog zijn.

Gaarne verklaart de Regeering zich bereid te onderzoeken, of, en zoo ja, op welke wijze de hierbedoelde onderwijzers kunnen worden gevrijwaard tegen de financiële schade, die voor hen zou voortspruiten uit de inhouding van hunne jaarwedde.

Met betrekking tot het verleenen van geheele of gedeeltelijke vrijstelling van herhalingsoefeningen voor de lichteningen 1900 en 1901 moge verwezen worden naar hetgeen dienaangaande werd gezegd op bladz. 6 en 7 van de Memorie van Beantwoording betrekkelijk het overeenkomstig wetsontwerp nopens de lichteningen 1900 en 1901.

Eene gelijke vermindering ook toe te passen voor de lichting van 1902 zal bezwaarlijk gaan; deze toch moet, vóór haren overgang naar de landweer, nog volle zeven jaren bij de militie dienen. Voor dien langen duur kan met twee herhalingsoefeningen niet worden volstaan. Evenwel zal worden overwogen, of de duur van een of meer dier oefeningen eenigszins kan worden ingekrompen.

§ 5. De Regeering sluit zich uit volle overtuiging aan bij de zeer vele leden, die hunne groote tevredenheid te kennen gaven over het optreden der gewapende macht in de dagen van troebelen, welke achter ons liggen.

*De Minister van Staat,
Minister van Oorlog,*

J. W. BERGANSIUS.

De Minister van Marine,

ELLIS.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

KUYPER.